

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Szecskay Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Grósz Katalin ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Magyar Energia Hivatal (1081 Budapest, Köztársaság tér 7., Hiv.szám: ...) alperes ellen energiaügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2008. évi március hó 13. napján kelt 2.K.34.446/2007/9. számú ítélete ellen az alperes által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2008. évi október hó 8. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja és a felperes keresetét a fennmaradó részében - az alperesi határozat 1.2.8., 1.2.10. és 1.2.15. pontjában írtak tekintetében is - elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (azaz húszezer) forint elsőfokú részperköltséget, valamint 15.000 (azaz tizenötezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - további 9.000 (azaz kilencezer) forint kereseti és 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A felperes a villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény (a továbbiakban: Vet.) 15.§-ának (3) bekezdése alapján az alpereshez jóváhagyásra nyújtotta be a

Közüzemi Szolgáltatói Üzletszabályzatát (a továbbiakban: Közüzemi Üzletszabályzat).

Az alperes a Közüzemi Üzletszabályzatot a 2007. évi szeptember hó 21. napján kelt, ... számú határozatával - egyes pontokat érintő módosítással - határozatlan időtartamra jóváhagyta. Az előírt módosítások - többek között - érintették az ügyfélszolgálati irodán történő bankkártyás vagy készpénzes fizetési lehetőséget (I.2.8.pont), a határidő számítást (I.2.9. pont), a Villamos Energia Közüzemi Szerződés mellékleteinek meghatározását (I.2.10. pont), a fogyasztói szerződésszegés esetén fizetendő pótdíj, kötbér számítását (I.2.15. pont), a felfüggesztés eljárási rendjét (I.2.16. pont), illetőleg a minőségi kifogás kérdéskörét (I.2.19. pont).

A felperes keresetében az alperes határozatának részbeni megváltoztatását kérte, a határozat I.2.8. pontja első mondatának, I.2.9. pontja második mondatának, valamint az I.2.10., az I.2.15., az I.2.16., és az I.2.19. pontjainak törlése mellett. Az ügyfélszolgálati irodán történő fizetési módozat előírására vonatkozóan az alperesi hatáskör hiányát állította. A határidők számítása (következő munkanap - következő nap) körében a Vet. rendelkezéseinek való megfelelésre és az előírás szigorodására utalt. A Villamos Energia Közüzemi Szerződés mellékleteit illetően vitatta a fogyasztói döntési jogkör szélesítését, a fogyasztóvédelmi érdekek fenn álltát, és az üzembiztonság veszélyeire utalt. A kötbér összegének maximalizálása kapcsán a jogsértések súlyával, a fogyasztói érdekvédelem indokolatlanságával érvelt és a Polgári törvénykönyv kötbérre vonatkozó rendelkezéseire hivatkozott. A felfüggesztéssel kapcsolatos költségek átháríthatósága körében pedig arra hivatkozott, hogy ezt a szolgáltatást a fogyasztó rendelte meg, így költségeit viselni köteles. A szabványnak nem megfelelő villamos energia szolgáltatása (minőségi kifogás) tekintetében az volt az álláspontja, hogy az kötbér fizetési kötelezettséget vonhat maga után, mivel egyszerre nem sorolható be a Vet. 87.§-ának (1) bekezdés b) és c) pontja alá is.

A felperes 2007. évi december hó 21. napján keresetét megváltoztatta és kérte az előzőeken túlmenően a I.2.17. pont törlését is.

Az alperes ellenkérelmében a kereset és a kiterjesztett kereseti kérelem elutasítását kérte. Hatáskörének terjedelme tekintetében hivatkozott a Vet. 10.§-ának i) pontjára, 11.§-ának f) pontjára és 15.§-ának (3) bekezdésére. Az ügyfélszolgálatra vonatkozó többlet előírás kapcsán a 180/2002. (VIII.23.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Vhr.) 1/a. számú mellékletének (a továbbiakban: VKSZ) 14.§-ának (8) bekezdésére utalt. Az ügyfélkapcsolati jellemzők tekintetében a villamosenergia-szolgáltatás elérhetőségének fontosságával érvelt. A Villamos Energia Közüzemi Szerződés mellékleteire vonatkozó szabályozás céljaként az alapvető dokumentumok elvesztésének megakadályozására utalt. A kötbér mértékének maximalizálása körében annak eltúlzott mértékére utalt, állítva, hogy a felperes a kötbért meghaladó kárát polgári perben érvényesítheti. A felfüggesztés eljárási rendje kapcsán állította, hogy az nem a fogyasztó által megrendelt szolgáltatás körébe sorolandó, így a díj felszámítására sem kerülhet sor. A minőségi kifogás esetére járó díjvisszatérítést a hálózatfejlesztés motivációjának értékelte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes ... számú határozatát akként változtatta meg, hogy a határozat rendelkező részéből törölte a I.2.8. pont első mondatát, a I.2.9. pont második mondatát, a I.2.10. és a I.2.15. pontokat. Egyebekben a felperes keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság az ügyfélszolgálati irodákban történő fizetési módozat előírása tekintetében az alperesi hatáskör hiányát állapította meg arra alapítottn, hogy az alperes fogyasztóvédelmi feladata sem jelentheti ezen hatáskörének parttalan gyakorlását. Az ügyfélkapcsolati jellemzők körében tett módosítást a Vet. 91.§-ának (2) bekezdésével ellentétesnek találta, melyre a fogyasztóvédelmi okok alapján sem látott lehetőséget. A szerződési mellékletekre vonatkozó előírás kapcsán az alperes általános érveivel szemben a felperes konkrét érvelését fogadta el és az indokolás hiánya, valamint a nem megfelelő mérlegelés miatt döntött az előírás mellőzése mellett. A kötbér számítás körében a szerződésszegések súlyával, a fogyasztóvédelmi szempontok érvényesítésének indokolatlanságával és a polgári törvénykönyv kötbérre vonatkozó rendelkezéseivel érvelt. A felfüggesztés eljárási rendje és a minőségi kifogás kapcsán nem értett egyet a felperessel. Az előbbi illetően kiemelte, hogy a felfüggesztés megszüntetésének okáról szóló értesítés nem értelmezhető a fogyasztó megrendeléseként. A minőségi kifogás tekintetében pedig azzal érvelt, hogy a Vet. 87.§-ának c) pontjában nevesített eset a Vet. 87.§-ának b) pontja alá is tartozik, mivel a 90-93.§-ok nem zárják ki, a 89.§ (2) bekezdése pedig lehetővé teszi a kötbér és a díjvisszafizetés együttes alkalmazását.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a ... számú határozata I.2.8., I.2.10., és I.2.15. pontjainak helybenhagyását kérte. A hivatkozott pontokba foglaltak előírását jogszerűnek találta.

Változatlanul fenntartotta az ellenkérelmében foglaltakat. Kiemelte, hogy a közüzemi szerződés egy polgári jogi szerződés, ahol a felek mellérendeltségi viszonyban állnak, így nem támogatható, hogy a szolgáltató egyedül döntsön arról, mi képezze a szerződés mellékleteit. A kötbér számítás kapcsán jogszerűen gyakorolt mérlegelési jogkörére utalt.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte; fellebbezéssel nem élt.

Az alperes fellebbezése - az alábbiak szerint - alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. §-ának (3) bekezdésében foglaltak szerint a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között eljárva vizsgálta az elsőfokú bíróságnak az alperesi határozat I.2.8., I.2.10., és I.2.15. pontjait hatályon kívül helyező ítéleti rendelkezéseit, míg a felperes fellebbezése hiányában az I.2.16. és az I.2.19. pontokkal, az alperes fellebbezése hiányában a I.2.9. ponttal kapcsolatos ítéleti rendelkezéseket nem érinthette.

Az alperes a határozatának I.2.8 pontjában a „4.Ügyfélszolgálat” fejezetet kérte oly módon kiegészíteni, mely biztosítja akár a bankkártyás, akár a készpénzes fizetés lehetőségét az ügyfélszolgálati irodákon.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az nem vitatható, hogy az alperes a Vet. 10.§-ának i) pontja alapján jogosult az engedélyesek tevékenysége folytatásának minimális minőségi követelményeinek, elvárt színvonalának megállapítására. Az is tény, hogy az alperes a fogyasztók érdekeinek érvényesítése érdekében - a fogyasztóvédelmi törvényben foglaltak figyelembevételével - fogyasztóvédelmi feladatokat lát el, és ezen belül a Vet. 11.§-ának f) pontja alapján a fogyasztók biztonságos ellátása érdekében ellenőrzi a szolgáltatás színvonalát és a villamos energia minőségi jellemzőit, továbbá a fogyasztói igény kielégítését.

A felperesi szolgáltatás komplex szolgáltatás, mely nem merül ki a villamos energia továbbításában, biztosításában, hanem minden, az alapszolgáltatáshoz kapcsolódó egyéb tevékenységet, így a fogyasztói ügyintézés is magában foglalja. Ezért az alperes, amely szerv nem vitathatóan az ügyfélszolgálati irodák működésének vizsgálatára is jogosult fogyasztóvédelmi feladata alapján, olyat is megkövetelhet, ami az ügyfélszolgálati iroda szolgáltatási színvonalát emeli és a fogyasztók kényelmesebb és komplexebb ellátását biztosítja.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint - a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény 38.§-ának (1) bekezdésére is figyelemmel - a fenti jogszabályi rendelkezések alapján az alperes hatáskörrel rendelkezett annak előírására, hogy a felperes, mint engedélyes a fogyasztói ügyintézés (panaszok orvoslása) megkönnyítése érdekében valamilyen fizetési lehetőséget biztosítson az ügyfélszolgálati irodákon. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy erre az alperes korábban is kötelezte a felperest, aki annak eleget is tett, majd megszüntette ezt a szolgáltatását. A támadott rendelkezés tehát a korábbi helyzet visszaállítását célozta a beérkezett fogyasztói jelzések alapján, az pedig a felperes választásától függött, hogy a kártyás vagy a készpénzes fizetés lehetőségét teremti meg.

A Villamos Energia Közüzemi Szerződés mellékleteivel kapcsolatos határozati módosítás (I.2.10. pont) jogszerűségének vizsgálata kapcsán a másodfokú bíróság elengedhetetlennek tartotta a mellékleteket képező egyes iratok lényegi vizsgálatát.

A Közüzemi Üzletszabályzat 7.4.1. pontja szerint üzemviteli megállapodást a felperes azzal a fogyasztóval köt, akinek az üzemeltetési tevékenysége hatással lehet a szolgáltató (felperes) hálózatra. A peres felek nyilatkozata szerint ez a megállapodás műszaki-biztonsági adatokat tartalmaz, mivel ez a megállapodás az üzemvitel folyamatosságát, a balesetek elkerülését, az élet, az egészség, az üzem- és vagyonbiztonságot szolgálja. Figyelemmel arra, hogy a fogyasztói berendezés üzemeltetése nem veszélyeztetheti, nem zavarhatja a villamos-mű üzemét és más fogyasztók villamosenergia-vételezését, és a saját, valamint a fogyasztói műszaki adatokkal a felperes rendelkezik, ezért annak eldöntése, hogy mely fogyasztó van hatással a szolgáltató hálózatra, azt maga a szolgáltató tudja. Ez azonban

önmagában nem lehet akadálya annak, hogy a felperes kizárja annak lehetőségét, hogy a fogyasztó kérje ennek a mellékletek közé emelését.

Abban az esetben ugyanis, hogy ha a határozat szerinti módosításnak megfelelően nemcsak a szolgáltató, hanem a fogyasztó is kérheti azt, hogy ez a megállapodás legyen a közüzemi szerződés elválaszthatatlan része és ennek megkötése nélkül a szerződés ne legyen hatályos, a felperes nem veszi el alapvető rendelkezési jogosultságát. Ha a felperes úgy ítéli meg, hogy ennek megkötése szükséges, de a fogyasztó ezzel nem ért egyet, a felperes a szolgáltatási kötelezettség alól mentesül, a közüzemi szerződés nem jön létre, ugyanúgy, mint ha a fogyasztó kérelme nélkül maga látja annak szükségességét, de a fogyasztó attól elzárkózik).

Az alperes módosítása tehát nem együttes beleegyezést, hanem a kezdeményezés kiterjesztését jelenti, amely lényegileg nem változtat a felperes meghatározó szerepén.

A fizetési megállapodás a villamosenergia-szolgáltatás díjának elszámolását, a mindenkor villamosenergia-számlák fizetésének feltételeit tartalmazza, így kitér a fizetés módjára, a mindenkor hatályos ármegállapításban foglalt előírásokra, a villamosenergia-felhasználás havi mértékére, az ütemezett díjfizetésre, a késedelmi kamat mértékére. Ennek megkötése az általános szerződési feltételektől való eltérésre ad lehetőséget. A felperes maga is elismerte, hogy erre általában akkor kerül sor, ha a fogyasztó és a fizető személye külön válik.

Ezen melléklet tartalmi vizsgálata alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elszámolással, a fizetéssel kapcsolatosan vitathatatlanul fennáll a fogyasztó érdekeltsége is az egyedi körülményei által indokolt eltérő megállapodás megkötésének kezdeményezésére, így minden alapot nélkülöz ezen lehetőség kizárása.

A mérőhelyi adatlap a közüzemi szerződésben megjelölt fogyasztási helyre felszerelt fogyasztásmérő-berendezés műszaki adatait, azonosítóit, mérőállásokat, és egyéb műszaki adatokat tartalmaz, melynek aláírásával a fogyasztó igazolja és elismeri a számlázás adatainak alapjául szolgáló mérőberendezés felszerelését, a zárópecsét elhelyezését, a kapcsolási és felülvizsgálati lapon, illetőleg a beavatkozási lapon szereplő műveletek elvégzését, a helyszíni mérőadatok és zárópecsét sértetlen meglétét. A mérőhelyi adatlap tekintetében a peres felek egyezően nyilatkoztak arról, hogy ez a közüzemi szerződés kötelező melléklete, mely tényt maga a Közüzemi Üzletszabályzat 7.4.3. pontja is rögzíti. Ezért ennek tükrében az alperes rendelkezése felesleges, de nem jogsértő.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a Közüzemi Üzletszabályzat 7.4. pontjának szerkesztése adja legfőbb indokát annak, hogy az alperes az I.2.10. pontban a módosítást elrendelte. Ha a felperes a 7.4. pontba foglalt alpontokat önálló pontokba rendezi és nem együtt tárgyalja, a módosítás részben elkerülhetővé és jobban értelmezhetővé vált volna.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az alperessel egyetértve azt állapította meg, hogy nem sértett jogszabályt az alperesi módosítás előírás, bár az a 7.4.1. pont esetében elvi jelentőséggel bírt, míg a 7.4.3. pont esetében - a Közüemi Üzletszabályzat rendelkezése mellett - felesleges volt.

Az alperes a határozat I.2.15. pontja szerint arra az esetre nézve, amikor nem állapítható meg a fogyasztói szerződésszegés napok száma, az „N” tényezőt - a kötbérszámítás alapjául szolgáló képletben - 365 napban maximálta, azaz ennek az Üzletszabályzatban való rögzítését írta elő. Az elsőfokú bíróság az alperes ezen kiegészítést előíró határozati rendelkezését azért helyezte hatályon kívül, mert álláspontja szerint a Ptk. 247.§-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint - elfogadva a felperesi érvelést - nem az alperes, hanem a bíróság jogosult a kötbér mértékének módosítására az egyedi körülmények vizsgálatával.

A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet az elsőfokú bíróság ezen ítéleti megállapításával, mert az a Vet. és a Vhr. alkalmazandó előírásaival nem áll összhangban. Az alperes a Vet. 11.§-a szerinti előírásoknak megfelelően, a fogyasztóvédelmi feladatai során szerzett tapasztalatait felhasználva - a jogalkotó által a Vet-ben meghatározott alapelvek érvényre juttatása mellett - a Vhr. 9.§-ának (5) bekezdése szerinti szempontok mentén, jogszabályi felhatalmazás alapján biztosított hatósági jogkörében eljárva jogosult volt a felperesi kötbér számítás körében az Üzletszabályzat módosítását előírni. Az alperes mint szabályozó hatóság járt el, jogszerűen rendelkezett; a fogyasztók védelme érdekében a mérlegelésénél irányadó szempontokat és körülményeket figyelembe vette. A másodfokú bíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy az alperesi határozat I.2.15. pontja sem jogszabálysértő.

A Ptk. 246.§-ban szabályozott, a gazdálkodó szervezetek közötti megállapodást biztosító mellékkötelezettségként, a szerződés nem teljesítése, avagy nem szerződésszerű teljesítés (azaz szerződésszegés) esetére átalánykárként kikötött kötbér nem eshet egy tekintet alá a felperes Üzletszabályzatában a rendszerhasználói szerződésszegés jogkövetkezményeként alkalmazott kötbérrel. A Ptk. 247.§-a szerinti rendelkezés - jogszabályi környezetből kiemelten és elkülönülten történő - jelen ügyben való alkalmazása nem indokolt, és nem okszerű az a megállapítás, hogy csak a bíróság jogosult az egyedi körülmények mérlegelésével, a túlzott mértékű kötbér mérséklésére.

Az alperes döntésekor figyelemmel volt arra, hogy a felperesi szolgáltató és fogyasztója - a Vet. szerint is - köteles együttműködni, döntése továbbá megfelelt a fogyasztói érdekeknek és az egyenlő elbánás elvének. Mivel a felperesi szolgáltató hiteles óra alapján mérheti és számlázhatja a fogyasztást, az óra és óraállás ellenőrzésének elmulasztása következményeit nem háríthatja át jogszerűen a fogyasztóra (a jó gazda gondosságával köteles eljárni).

A másodfokú bíróság kiemeli, a 365 napnál hosszabb, ismert kezdőnapú szerződésszegés és a 365 napnál hosszabb, de nem ismert kezdőnapú

szerződésszegés között nem indokolt a különbségtétel, már pedig a felperes az utóbbi esetre maga írta elő a 365 nap maximumot.

A kötbérszabályok módosításával továbbá a szolgáltatót hátrány nem éri, mivel továbbra is van lehetősége a kötbért meghaladó károk érvényesítésére.

Az, hogy a szabályozó hatóság a felperest a jogszerű, helyes, rendszeres (évente történő) ellenőrzésre szorító - azaz a minőségileg jobb szolgáltatásra készítő - döntést hozott, nem kifogásolható. Vitathatónak találja továbbá a másodfokú bíróság, hogy a hatóság által jóváhagyott Üzletszabályzat szerint kikötött, illetve felszámított és követelt kötbért a bíróság a Ptk. 247.§-a alapján mértéke eltúlzottsága okán mennyiben mérsékelheti.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érintve, az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperes keresetét fennmaradó részében - a I.2.8., I.2.10., és I.2.15. pontjában írtak tekintetében is - elutasította, mert az alperesi határozat e rendelkezéseit is jogszerűnek találta.

A Fővárosi Ítéltábla a pereszes felperest a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesnek az első- és másodfokú eljárásban felmerült együttes perköltségének a megfizetésére, míg a további kereseti, valamint fellebbezési illeték viselésére a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles a felperes.

Budapest, 2008. évi október hó 8. napja

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, **dr. Tóth Kincső** sk. előadó bíró, **dr. Bacsa Andrea** sk. bíró

A kiadmány hitelül:
bíróági írnok